

Liikenne- ja viestintäministeriö
kirjaamo@lvm.fi
tomi.lindholm@lvm.fi

Viite: Lausuntopyyntö LVM/1042/03/2015, 28.9.2015

Lausunto postilain muutosehdotuksesta

Viestinnän Keskusliitto kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi, joka koskee postilain muuttamista.

Ilmoitusmenettely. Viestinnän Keskusliitto kannattaa esitysluonnoksessa ehdotettua siirtymistä toimilupamenettelystä ilmoitusmenettelyyn postitoiminnassa.

Nykyinen toimilupajärjestelmä ei ole edistänyt riittävästi kilpailua kirjepostia koskevassa postitoiminnassa. Myönnettyjen toimilupien ehdoista tehdyt lukuisat valitukset kuvastavat sitä, ettei voimassa oleva toimilupajärjestelmä ole riittävän selkeä, ennakoitava ja toimiva.

Liitto yhtyy liikenne- ja viestintäministeriön käsitykseen siitä, että toimilupamenettelyn korvaaminen ilmoitusmenettelyllä on omiaan alentamaan alalle tulon esteitä, keventämään yritysten hallinnollista taakkaa ja luomaan edellytyksiä postitoiminnan kehittämiseksi.

Vaikutusten arviointi. Kilpailua postitoiminnassa on odotettavissa lähinnä taajaan asutuilla alueilla, joilla jaettavia tuotteita on riittävässä määrin mahdollistamaan kannattava liiketoiminta. Haja-asutusalueilla kilpailua ei todennäköisesti synny ja jakelun yksikkökohtaiset kustannukset nousevat. Esitysluonnoksen taloudellisten vaikutusten arviointi on tässä suhteessa kevyt ja vaikutusarviointia tulisi syventää.

Ehdotuksessa on kuvattu EU:n postidirektiiviä (97/67/EY myöhempine muutoksineen) erittäin lyhyesti. Liiton mielestä jatkovalmistelussa direktiivin säännöksiä ja niiden suhdetta postilakiin ja siihen ehdotettaviin muutoksiin tulisi arvioida perusteellisemmin.

Riippumattoman tiedonvälityksen edellytysten turvaaminen kuuluu demokraattiseen yhteiskuntaan. Lehtien jakelukustannukset ovat kasvaneet kohtuuttomiksi - tasolle, joka vaarantaa mahdollisuudet jatkaa painettujen lehtien julkaisemista tulevaisuudessa. Postilain muutosten jatkovalmistelussa perusoikeusvaikutusten arvioinnissa tulisikin ottaa huomioon elinkeinovapauden ohella myös sananvapauden toteutuminen.

Postiyrityksille asetettavat velvoitteet. Lakiehdotuksen 24 §:n mukaan Viestintävirasto voi asettaa ilmoituksen tehneelle postiyritykselle yleispalveluvelvoitteen. Virasto voi velvoittaa yrityksen tarjoamaan palvelua muulla kuin yrityksen ilmoittamalla alueella. Palveluksi voidaan myös määrätä muu kuin yrityksen tarjottavaksi ilmoittama palvelu. Edellytyksenä on, että velvoitteen asettaminen on yleispalvelun turvaamisen kannalta välttämätöntä eikä velvoitteen asettaminen ole postiyrityksen kannalta kohtuutonta.

Postiyrityksen kannalta ennakoimaton yleispalveluvelvoite voi nostaa kustannuksia ja muuttaa olennaisesti toiminnan edellytyksiä. Lakiehdotuksessa ei ole esitetty minkäänlaisia kriteereitä

yleispalveluvelvoitteen kohtuuttomuuden arviointiin. Viestinnän Keskusliiton mielestä jatkovalmistelussa tulisi arvioida, olisiko Viestintäviraston 24 §:n nojalla asettamat yleispalveluvelvoitteet korvattava julkisin varoin. Vähintäänkin lakiin tulisi sääntelyn ennakoitavuuden vuoksi sisällyttää kriteerit, joiden nojalla velvoitteen kohtuuttomuutta on arvioitava.

Ehdotettu uusi 36 a § velvoittaa postiyrityksen järjestämään osoitteenmuutos- ja jakelunkeskeytyspalvelun. Markkinoille tuleville uusille postiyrityksille tämä velvoite voi olla tarpeettoman raskas. On myös epäselvää, miten osoitteenmuutospalvelu toimisi tilanteessa, jossa alueella toimii useita palveluntarjoajia. Tehokkain vaihtoehto voisi olla valtakunnallinen palvelu.

Valvonnan kustannukset. Postitoiminnan viranomaisvalvonnasta aiheutuvat kustannukset tulisi kattaa valtion varoin. Budjettirahoitus kannustaisi valvovaa viranomaista toiminnan tehokkuuteen. Hallitusohjelman mukaan yritystoiminnan edellytyksiä vahvistetaan kaikessa päätöksenteossa eikä teollisuuden kustannuksia lisätä hallituksen toimesta.

Sanoma- ja aikakauslehtien yhteiskunnallinen merkitys on otettava huomioon jakelupalvelujen kehittämisessä ja valtion omistaman jakeluyhtiön toiminnassa. Toimiva ja kustannustehokas fyysinen jakelu on välttämätön vielä pitkälle tulevaisuuteen, koska yli 90 prosenttia lehtien tuloista tulee paperilehdistä. Painettu media tarjoaa jatkossakin korvaamatonta lisäarvoa sekä kuluttajille että mainostajille.

Viestinnän Keskusliitto ry

Jukka Viitasaari
toimitusjohtaja

Satu Kangas
johtaja, lakiasiat ja viestintäpolitiikka

Viestinnän Keskusliitto edustaa aikakauslehtien, sanomalehtien ja kirjojen kustantajia, painoalan yrityksiä sekä televisiotoimijoita. Työskentelemme kilpailukykyisen, yhteiskuntaa vahvistavan suomalaisen media-alan puolesta. Vaikutamme lainsäädännön ja työehtojen kehittämiseen aktiivisella edunvalvontatyöllä. Toimintaamme ohjaavia arvoja ovat jäsenyytyväisyys, asiantuntemus ja yhteistyö. Viestinnän Keskusliiton jäseniä ovat Aikakauslehtien Liitto, Graafinen Teollisuus, Sanomalehtien Liitto, Suomen Kustannusyhdistys sekä televisioalan yritykset MTV Oy ja Sanoma Media Finland Oy.